

Regionale Aanpak Personeelstekorten (RAP)

*Analyse voortgangsgesprekken RAP-regio's
vo/mbo oktober 2020 - maart 2021*

Voion, SOM en OCW hebben in de periode oktober 2020 tot en met maart 2021 voortgangsgesprekken gevoerd met de RAP-regio's vo/mbo. Hieronder vindt u per thema de belangrijkste en meest voorkomende bevindingen van de 26 voortgangsgesprekken uit deze periode. In deze voortgangsgesprekken is de stand van zaken besproken over onder meer: tekorten en overschotten in de regio's, regionale strategische personeelsplanning, projectorganisatie en samenwerking, uitdagingen, regionale loketten, verwachtingen in ondersteuning.

Beeld van de tekorten en overschot in de regio's

- Bijna alle regio's geven aan vacatures nog redelijk in te kunnen vullen.
- Er wordt over het algemeen nog niet zozeer een kwantitatief tekort ervaren, maar er zijn zorgen over de kwaliteit van beschikbare docenten. Bijna alle regio's geven aan dat het steeds lastiger wordt om goede kwalitatieve docenten te vinden.
- Structurele vervanging is beter in te vullen dan tijdelijke vacatures die gedurende het schooljaar vrijkomen.
- Er zijn kwantitatieve knelpunten in met name de tekortvakken Nederlands, Wiskunde en Engels.
- In het vmbo vallen de tekorten het zwaarst, doordat voor praktijkvakken, techniek en de nieuwe profielvakken relatief weinig bevoegde leraren te vinden zijn.
- Meerdere regio's geven aan dat hun tekorten onzichtbaar blijven door het inzetten van externe inhuur, maar ook de inzet van deeltijders en groenpluk worden als andere redenen genoemd.

In hoeverre werken de regio's aan een regionale strategische personeelsplanning?

Het merendeel van de regio's heeft een regionaal loket opgericht, waarbij een aantal regio's samenwerken aan één regionaal loket voor zowel po als vo/mbo.

- Het ontbreekt in veel regio's aan een gezamenlijk beeld van de tekorten of overschotten. Regionale samenwerking in het kader van regionale strategische personeelsplanning staat nog in de kinderschoenen. Er worden wel ontwikkelstappen gezet.
- Bijna alle regio's zijn voornemens of reeds bezig met regionale strategische personeelsplanning. Er zijn echter wel grote verschillen tussen de regio's wat betreft de fase waarin zij zich bevinden.
- Verschillende regio's willen aan de slag met Scenariomodel-VO van Voion. Naar aanleiding van een kennisdeling over strategische personeelsplanning zijn er meerdere regio's die zich hebben aangemeld voor de extra ondersteuning van Voion voor deze tool.

Hoe is projectorganisatie en samenwerking georganiseerd?

- Regio's werken vaak vanuit een stuurgroep waar bestuurders van de diverse scholen zitting in hebben.
- De uitvoering is belegd bij een projectleider en projecttrekkers. De rol van projecttrekker wordt vaak vervuld door HR-functionarissen van de verschillende scholen. Zij participeren vervolgens in projecten of netwerken om de gekozen onderwerpen verder uit te werken en ter besluitvorming weer terug te leggen in de stuurgroep.
- De samenwerking binnen de RAP-regio's gaat steeds beter. In veel van de regio's heeft men elkaar in de RAL-periode leren kennen. Deze regio's kunnen in de RAP-periode hun samenwerking uitbouwen. Er zijn ook regio's die aangeven dat men elkaar nog beter moet leren kennen.

Voor welke uitdagingen staan de regio's?

- Acute problemen als gevolg van de coronacrisis, zoals fysieke bijeenkomsten. Deze zijn omgezet naar een onlinevariant of verschoven zijn naar een nog nader te bepalen tijdstip.
- De toenemende rol van inhuur en detacheringsbureaus zorgt voor een grote kostenpost en vorm van concurrentie (en verborgen tekorten).
- Het behoud van personeel in de regio én in het onderwijs; starters in de inductieperiode binnen de scholen houden en personeel met meer ervaring perspectief bieden.
- De flexibiliteit van de lerarenopleidingen vergroten; er liggen nu nog uitdagingen in onder andere het vormgeven van maatwerk, de eisen die aan verschillende zij-instromers worden gesteld, flexibele aanmeldtermijnen.
- Het verduurzamen van de samenwerking in de regio, zodat deze wordt voortgezet als de subsidie wegvalt.
- De covid-periode als een kans zien om geleerde lessen rondom afstandsonderwijs te monitoren en evalueren.

Regionale loketten

- Het merendeel van de regio's heeft een regionaal loket opgericht, waarbij een aantal regio's samenwerken aan één regionaal loket voor zowel po als vo/mbo.
- Een paar regio's zijn nog bezig met het opzetten van een regionaal loket.
- De inrichting van het loket concentreert zich vooral op de 'voorkant' van de loketten: de plaatsing van vacatures en de eigen presentatie als aantrekkelijke werkgever.
- Een doorontwikkeling van de loketten t.a.v. matching en plaatsing is wenselijk.
- Voion voerde samen met SOM en het Arbeidsmarktplatform PO een [verkenning uit naar de werking van het regionaal loket](#).
- Meer informatie over het inrichten van een regionaal loket? Of de bestaande regionale samenwerking en het loket evalueren? Kijk dan naar het DOR-Model voor ondersteuning bij een nieuwe en bestaande regionale samenwerking (het vormen en evalueren van het regionale loket).
- Een overzicht van regionale loketten is te vinden op www.aanpaklerarentekort.nl.

Zij-instroom in de regio's

- Er is vanuit de regio's veel aandacht voor zij-instroom.
- De organisatie van zij-instroomtrajecten vindt nog gefragmenteerd plaats in vergelijking met de gewenste gestructureerde aanpak van het gezamenlijk regionaal werven, plaatsen, opleiden en begeleiden.
- Er zijn regio's die de informatie- en oriëntatiefase rondom zij-instroom online vormgegeven hebben.
- Voor succesvolle werving, opleiding en plaatsing van zij-instromers is het noodzakelijk dat actoren rondom zij-instromen vanuit het perspectief van de zij-instromer worden meegenomen.
- De eisen die gelden voor het zij-instroomtraject in het vo vragen om een meer praktijkgerichte toepassing. Geschikte kandidaten worden nu regelmatig afgewezen vanwege de geldende criteria.
- De rol van de lerarenopleidingen bij zij-instroom: zij-instromers ervaren dat processen bij de lerarenopleidingen stug verlopen.

Wat kunnen Voion en OCW verder voor de regio's nog betekenen?

- RAP-regio's bij elkaar brengen om samenwerking te bevorderen.
- Kennisdeling blijven aanbieden.
- Ondersteuning bieden door het Scenariomodel-VO en te helpen bij de strategische personeelsplanning.
- Bijdragen aan verduurzaming van de regionale samenwerking, hierbij kijkend naar de breedte van de aanpak, waarbij de focus gericht blijft op de arbeidsmarkt.
- Bijdragen aan een goede balans in de span of control en borging door een perspectief ná de RAP-subsidieregeling, of een langere looptijd van de RAP-subsidieregeling zodat de samenwerking blijft bestaan op het moment dat de subsidiering wegvalt.
- Een rol spelen in de regelgeving voor opleidingsinstituten die diensten aan elkaar willen aanbieden, om te voorkomen dat overlap ontstaat in geleverde diensten.
- Meer betekenen in de financiële middelen voor de zij-instromers en het professionele traject.

Hoe verloopt de samenwerking met het mbo?

- Het verschilt per regio hoe de samenwerking met het mbo ingericht wordt.
- In 21 van de 26 regio's neemt het mbo deel aan de aanvraag. Het gaat om 32 mbo-scholen. Bij 5 regio's is het mbo niet betrokken omdat de samenwerking niet goed tot stand komt of omdat er wordt getracht een samenwerking tot stand te brengen.
- In regio's waar met mbo wordt samengewerkt verloopt deze samenwerking naar tevredenheid. Wel is er nog verbetering en groei mogelijk.
- VO-scholen kunnen nog meer leren van de inzichten uit het mbo. Bijvoorbeeld van de ervaringen met zij-instromers en hybride docenten in het mbo. Om dit te realiseren mogen mbo-instellingen in een samenwerking meer op de voorgrond treden.
- Goede samenwerking begint met een investering in een goede relatie.

Hoe is de verbinding met Sterk Techniek Onderwijs, UWV, SO&P en de samenwerking met de lerarenopleidingen?

- Enkele regio's hebben een goede verbinding gelegd met Sterk Techniek Onderwijs. Om versnippering te voorkomen of omdat daar het bedrijfsleven goed aan tafel zit.
- Enkele regio's proberen samen te werken met UWV. Dit gaat lastig doordat UWV een snel traject wilt, terwijl oriëntatie en een overstap naar het onderwijs tijd kost.
- In samenwerking met UWV blijkt het lastig om vraag en aanbod op elkaar aan te passen: UWV-klanten willen direct een baan, terwijl het regionaal loket juist een langer durend programma aanbiedt.
- In 15 van de 26 regio's is er verbinding gelegd met Samen Opleiden en Professionaliseren (SO&P).
- De subsidieregeling Extra hulp voor de klas voor de RAP-regio's in het vo heeft een positieve impuls gegeven door de verdichting van de regio's of nieuwgevormde regio's vanuit de witte vlekken en de G4.
- Voion voerde samen met SOM en het Arbeidsmarktplatform PO een [verkenning uit naar samenwerkingsverbanden op de onderwijsarbeidsmarkt](#).

Samenvatting beelden uit de regio's

- In alle regio's zijn activiteiten gepland voor de actielijn Verhogen in-, door- en uitstroom opleidingen.
- Ook voor actielijnen Begeleiding zij-instromers en Behoud leraren zijn in het merendeel van de plannen activiteiten opgenomen.
- Voor de actielijnen Activeren stille reserve en Verbetering belonings- en carrièreperspectief zijn er nauwelijks activiteiten in de plannen opgenomen.
- De actielijn Stimuleren innovatie komt voor in een krappe meerderheid van de plannen.
- Andere thema's die veelvuldig voorkomen zijn: het inrichten van leernetwerken, regionaal mobiliteitscentrum, personeelspools, strategisch HRM en strategische personeelsplanning.
- Er is een grote variatie zichtbaar in de 'kwaliteit' van de beschrijvingen van de activiteiten.

Juli 2021

Voion is kennis- en sparringpartner voor het voortgezet onderwijs op het gebied van de onderwijsarbeidsmarkt en veilig en vitaal werken in het voortgezet onderwijs.

www.voion.nl | info@voion.nl

SOM, het platform in het mbo van werkgevers en werknemers samen.

www.sommbo.nl | info@sommbo.nl